

Nota van beantwoording zienswijzen zonnepark Leewenhorsterhoek

d.d. 26 september 2019

1. Inleiding

Het concept omgevingsvergunning 1ste fase (IMRO code: NL.IMRO.0575.OMGBGLEEUWENHORSTH-ON01) heeft van 7 augustus tot en met 17 september 2019 ter inzage gelegen. Zowel in het gemeentehuis als via www.ruimtelijkeplannen.nl bestond de mogelijkheid om het plan te raadplegen. Gedurende de periode van zes weken heeft een ieder de mogelijkheid gehad om het plan te raadplegen en een zienswijze in te dienen.

Tevens is het plan toegezonden aan de Provincie Zuid-Holland, de veiligheidsregio en het Hoogheemraadschap van Rijnland.

Gedurende de termijn van zes weken zijn er drie zienswijzen ingediend.

2. Inspraakreacties

In de tabel hieronder worden de ingediende reacties samengevat (kolom 2) en beantwoord (kolom 3). De tabel eindigt met een conclusie. Daarin staat of de reactie tot een aanpassing van het plan heeft geleid (kolom 4).

Appel-lant	Zienswijze	Reactie gemeente	Gevolgen voor het bestemmingsplan
1.	De eerste zienswijze is ingediend door LTO-Noord. Met haar zienswijze wil zij haar zorgen uiten over de mogelijke realisering van het zonnepark alsook over de realisering van zonneparken in de toekomst, al dan niet door middel van precedentwerking op basis van deze omgevingsvergunning.	De primaire bestemming van het bestemmingsplan wordt door de vergunning niet gewijzigd. De huidige bestemming 'waardevol grasland' blijft gelden. Aangezien het hier een pilot betreft die gemonitord en geëvalueerd wordt is er geen sprake van precedentwerking ten aanzien van eventuele vervolgaanvragen. Elke vervolg aanvraag zal op zichzelf beoordeeld worden (maatwerk), waarbij de ruimtelijke aspecten, maar ook het algemeen en individueel belang gewogen wordt.	Geen wijzigingen
1.1	LTO stelt dat de aanleg van het zonnepark niet in het landschap past van de gemeente Noordwijk, vanwege het afwisselend landschap. Het toevoegen van een zonnepark als landschapselement zal een verstorend effect hebben op dit karakteristieke landschap.	De gemeente is het niet eens met de conclusie van de LTO ten aanzien van de locatie van het zonnepark. De gemeente heeft een zorgvuldige afweging gemaakt om mee te werken aan dit initiatief. Daarbij is locatiekeuze een belangrijke overweging geweest. In het landschapsplan is onderbouwd waarom de inrichting op deze locatie passend is. Het zonnepark zou toegevoegd worden aan een stuk dat omgeven is door struiken en slechts goed zichtbaar is voor wandelaars in een voor publiek opengesteld (privé) bos.	Geen wijzigingen

Appel-lant	Zienswijze	Reactie gemeente	Gevolgen voor het bestemmingsplan
1.2	Ten tweede is voor de LTO onduidelijk wat voor effect de realisering van een zonnepark heeft op het milieu. Zo is voor de LTO bijvoorbeeld niet bekend wat het effect is van de realisering van een zonnepark op de biodiversiteit van de omgeving. Daarvoor is meer onderzoek nodig. LTO refereert daarbij naar onderzoeken uit Duitsland, die zouden hebben aangetoond dat, in het kader van effect op het milieu, opmerken dat zonnepanelen (door regen) giftige en zware metalen kunnen uitspoelen in de grond en dus zorgen voor bodemverontreiniging. Er wordt een link gelegd met een artikel op www.boerenbusiness.nl	LTO refereert hier aan een artikel dat ingaat op onderzoek of uitspoeling van metalen kan optreden bij panelen die niet volledig zijn gerecycled. In het verleden zijn bijvoorbeeld panelen versnipperd en gebruikt als basis voor wegenbouw. In dat geval kunnen de metalen die verwerkt zijn in zonnepanelen in aanraking komen met water en uitspoelen in de bodem. Er lijkt in de zienswijze van LTO sprake te zijn van een andere interpretatie en weergave van een op de website van boerenbusiness genoemd onderzoek. De gemeente heeft kennis genomen van het Duitse onderzoek: (http://www.ipv.unistuttgart.de/news/2017_Projekt_Schadstoffe_Uni_Stuttgart_Abschlussbericht.pdf) dat de grondslag is voor het beweerde op www.boerenbusiness.nl. Het artikel biedt geen enkele basis om te veronderstellen dat uitspoeling bij intacte panelen zal plaatsvinden. Omdat een glasplaat de panelen afdekt is het ook niet aannemelijk dat metalen in aanraking komen met water Daarnaast wijzen de beperkte onderzoeken naar o.a. biodiversiteit bij zonneparken inmiddels in de richting van verbetering van de biodiversiteit: (https://gemeente.groningen.nl/actueel/nieuws/zonnepark-vierverlaten-paradijs-voor-insecten) Zonneparken die goed in het landschap passen en met aandacht voor de natuur worden ontwikkeld, leveren meer biodiversiteit op dan gangbare intensieve landbouw.	Geen wijzigingen
1.3	Ten derde meent LTO dat de aanleg van dit zonnepark niet in lijn is met de koers van de nieuwe coalitie van de provincie Zuid-Holland. Dit is conform de zonneladder die de provincie hanteert, waarbij zonnepanelen op daken in eerste instantie de voorkeur hebben.	Het plan is met de Provincie Zuid-Holland gedeeld. Zie hun reactie onder 2. De gemeente onderschrijft de voorkeur voor zonnepanelen op daken en zal zich daar ook onverminderd voor inspannen. Echter, de gemeente is zich ook bewust van het feit dat met alleen het realiseren van zonnepanelen op daken onvoldoende invulling kan worden gegeven aan het Holland Rijnland	Geen wijzigingen

Appel-lant	Zienswijze	Reactie gemeente	Gevolgen voor het bestemmingsplan
		Energieakkoord, en de nog vast te stellen Regionale Energie Strategie (hierna RES). De regio moet, los van de zon op daken opbrengst, tot 2050 10,4 PJ zon en 8,4 wind produceren. (Dit betekent, met de huidige technologie ca. 143 windturbines en 2610 hectare zonnevelden)	
1.4	Ten vierde is de LTO geen voorstander van enkelvoudig ruimtegebruik door zonnepanelen. Dit staat ook in de eigen zonneladder van LTO Noord en LTO Nederland.	De gemeente heeft met initiatiefnemer een anterieure overeenkomst gesloten waarin een aantal doelstellingen zijn opgenomen. Het meervoudig ruimtegebruik is er hier één van. Initiatiefnemer stelt hiervoor nog een projectplan op waarin de acties zijn opgenomen om te komen tot een realisatie van de doelstellingen. Door de zonnepanelen niet direct op de grond te plaatsen en het terrein verder te laten begrazen door schapen is geen sprake van enkelvoudig ruimtegebruik. Juist in de bestaande situatie is sprake van enkelvoudig ruimtegebruik. De gemeente wijst erop dat het voor rijksmonumenten niet is toegestaan zonnepanelen op daken te plaatsen. Hierdoor is het voor initiatiefnemer niet mogelijk om zonnepanelen op het woongedeelte van het landgoed te plaatsen. Om toch te kunnen verduurzamen tracht initiatiefnemer de economische zelfredzaamheid van landgoed Klein Leeuwenhorst mogelijk te maken. Door plaatsing van zonnepanelen op grond wordt echter meer duurzame energie opgewekt dan voor eigen gebruik en draagt het project bij aan de energie transitie in de regio.	Geen wijzigingen
1.5	In lijn met het eerder genoemde argument is vanuit agrarisch perspectief ook onduidelijk wat het effect is van zonneparken op het milieu. Naast onduidelijkheid over de effecten op biodiversiteit en mogelijke bodemverontreiniging in de toekomst vragen wij ons ook af wat het effect van een zonnepark is op de vruchtbaarheid van de grond in de toekomst.	Zoals reeds aangegeven heeft de gemeente een andere visie op het Duitse onderzoek (zie punt 1.2). De instandhouding en verbetering van de natuurwaarden (behouden van de bodemkwaliteit) is een van de doelstellingen die zijn opgenomen in de anterieure overeenkomst, en moet worden uitgewerkt in het nog op te stellen projectplan.	Geen wijzigingen

Appel-lant	Zienswijze	Reactie gemeente	Gevolgen voor het bestemmingsplan
		Daarnaast is Wageningen Universiteit en Research (WUR) gevraagd of zij geïnteresseerd zijn in het doen van onderzoek naar de verhoging van de bestaande natuurwaarden. Hiervoor is een nulmeting en een meerjarig onderzoek naar de ontwikkeling van de natuur nodig. Het instituut WUR heeft interesse om haar medewerking te verlenen aan de voorbereiding van de onderzoekspilot. Zij heeft expertise en ervaring met onderzoek naar natuur-inclusieve duurzame energieopwekking.	
1.6	Verder is de LTO van mening dat het plaatsen van (toekomstige) zonneparken negatief doorwerkt op de agrarische structuur. De productiegronden worden niet alleen voor een langdurige 'tijdelijke' termijn voor de planperiode van 25 jaar uit de agrarische productie genomen, maar ze zijn ook niet beschikbaar voor duurzame (economische) ontwikkeling van de agrarische bedrijven.	Het betreft hier een pilot. Het beoogde zonneveld heeft een beperkte omvang van slechts circa 2 ha. De agrarische productiegrond bestaat uit gras dat enkele malen per jaar gemaaid wordt. De door LTO geponeerde stelling dat het gras volledig uit agrarische productie genomen wordt druist in tegen het beoogde plan om schapen onder de zonnepanelen te laten lopen om het gras kort te houden. Bovendien heeft het agrarisch bedrijf schriftelijk zijn medewerking verleent doordat huidige pachter niet alleen een vervangend stuk grond krijgt aangeboden, maar tevens gesteund wordt in zijn duurzame economische ontwikkeling omdat hij langdurig onderhoud zou kunnen plegen voor het zonnepark.	Geen wijzigingen
2	Zienswijze van de Provincie Zuid-Holland inzake ontwerp omgevingsvergunning.	De gemeente wordt geconfronteerd met een zienswijze vanuit de Provincie Zuid-Holland (gebiedsontwikkeling) terwijl de beleidsmedewerker Duurzaamheid overleg heeft gevoerd met het Programmteam Energietransitie. Tijdens deze gesprekken is vanuit de Provincie blijkbaar aangegeven dat het verzoek in strijd is met het Provinciaal beleid. Dit is echter nooit zo concreet bij de betreffende vakafdeling geventileerd. De ingediende zienswijze heeft aanleiding gegeven om in overleg te treden met de Provincie Zuid-Holland omdat de gemeente van mening is dat de pilot binnen de omgevingsvisie Zuid-Holland past. Dit overleg zal plaats vinden op 14 oktober aanstaande.	Geen wijzigingen
2.1	Het zonnepark Leeuwenhorsterhoek, zoals dat is opgenomen in de ontwerp omgevingsvergunning, past niet	14 gemeenten en de provincie Zuid-Holland hebben zich gecommitteerd aan het Holland Rijnland Energieakkoord dat	Geen wijzigingen

Appel-lant	Zienswijze	Reactie gemeente	Gevolgen voor het bestemmingsplan
	in het provinciale beleid omtrent zonnevelden buiten bestaand stads- en dorpsgebied, zoals dat is opgenomen in de visie en eveneens niet binnen de provinciale beleidsuitgangspunten voor ruimtelijke kwaliteit.	voortborduur op, en praktische uitvoerbaarheid geeft aan het Nationaal Energieakkoord. In het in juli 2019 gepresenteerde Duurzaamheidsprogramma 2019 van de gemeente Noordwijk, staat op pagina 22: “Eén van de uitvoeringslijnen van het Holland Rijnland Energieakkoord is de lijn Ruimte en Energie. Voor 2025 is hiervoor een concreet tussendoel gesteld: het opwekken van 2,5 PJ duurzame energie via zon en wind in de regio. Dit komt overeen met circa 75.000 woningen met zonnepanelen, 250 ha zonnevelden en 30 windturbines van 3,3 MW. Hieruit volgt duidelijk dat ruimte nodig is voor de opwek van duurzame energie. Het huidige ruimtelijke beleid van de provincie Zuid-Holland en gemeente biedt daartoe niet voldoende mogelijkheden. In regionaal verband wordt daarom gepleit voor meer ruimte voor opwek van duurzame energie.” Zie voor het volledige Duurzaamheidsprogramma 2019 van de gemeente Noordwijk het document https://online.ibabs.eu/ibabsapi/publicdownload.aspx?site=Noordwijk&id=aea5a817-a9fa-4ec7-a7a5-fabd80022d86	
2.2	In een provincie waarin onbebouwde ruimte een schaars en waardevol goed is, is, volgens de visie, een terughoudende benadering van zonnevelden in die open ruimte op zijn plaats, in combinatie met een stimulerende benadering voor zonnepanelen en warmtecollectoren in de bebouwde ruimte. Buiten bestaand stads- en dorpsgebied hebben zonnepanelen op daken de voorkeur. Er zijn in de visie enkele andere functies genoemd, waarmee zonnepanelen buiten bestaand stads- en dorpsgebied eventueel gecombineerd kunnen worden. Het gaat daarbij om agrarische bouwblokken, locaties die vallen onder de bestemming infrastructuur, voormalige	De gemeente onderschrijft de voorkeur van de provincie voor zonnepanelen op daken en zal zich daar ook onverminderd voor inspannen. Echter, de gemeente is zich ook bewust van het feit dat met alleen het realiseren van zonnepanelen op daken onvoldoende invulling kan worden gegeven aan het Holland Rijnland Energieakkoord, en de nog vast te stellen RES. Het park is gelegen aan de rand van het buitengebied en nauwelijks zichtbaar vanaf de openbare weg N206 omdat de weg zich niet alleen aanmerkelijk hoger bevindt maar tevens het zicht voor gebruikers door reeds geplante struiken afgeschermd is.	Geen wijzigingen

Appel-lant	Zienswijze	Reactie gemeente	Gevolgen voor het bestemmingsplan
	stortplaatsen, slibdepots en spaarbekkens, (onder voorwaarden) in glastuinbouwgebied, in stads- en dorpsranden, in combinatie met een windturbinepark of in knikpuntgebieden. Het zonnepark Leeuwenhorsterhoek valt onder geen van deze mogelijkheden en past daarom niet binnen de ruimte die de visie voor het realiseren van zonnepanelen buiten stads- en dorpsgebied biedt.	De gemeente meent dat de locatie van het park geen inbreuk doet op de open ruimte daar het geen open ruimte is en reeds omsloten wordt door (privé) bos en de eerder genoemde hoger gelegen openbare weg. Op 14 oktober aanstaande zal nog een overleg plaats vinden met de Provincie Zuid Holland. Doel hiervan is om te kijken of het plan gezien kan worden als een locatie in stads- en dorpsranden.	
2.3	In de Omgevingsvisie is verder opgenomen dat het in alle gevallen van belang is zorgvuldig om te gaan met de bestaande functies en kwaliteiten van het gebied. Bij de locatiekeuze, omvang en inrichting van een zonneveld zijn de regels voor ruimtelijke kwaliteit uit de Kwaliteitskaart bij de visie en de Omgevingsverordening altijd van toepassing. De graslanden waarop de zonnenvelden worden geprojecteerd maken deel uit van de landgoederenzone en liggen naast het landgoed Nieuw Leeuwenhorst. Kenmerkend voor deze zone zijn de historische landgoederen met bossen, lanen en graslanden als open groene ruimten begrensd door bosranden. De landgoederenzone heeft een hoge cultuurhistorische, natuurlijke en recreatieve waarde. Het statige groene karakter contrasteert met het meer dynamische karakter van het bollenlandschap waarin naast bollenvelden meer kassen en bedrijfsgebouwen voorkomen. Het behouden van openheid, het kunnen beleven van groene ruimten en het voorkomen van verrommeling zijn belangrijke thema's vanuit ruimtelijke kwaliteit in de Duin- en Bollenstreek. Belangrijk is dat ontwikkelingen bijdragen aan het vergroten van de herkenbaarheid van het landgoederenlandschap als samenhangend geheel (richtpunt uit de kwaliteitskaart). Vanwege de ligging nabij het landgoed Nieuw Leeuwenhorst en de omvang en functieverandering van de	De provincie refereert aan landgoed Nieuw Leeuwenhorst, dat toebehoort aan Zuid-Hollands Landschap. Zuid-Hollands Landschap heeft bij verschillende besprekingen met belanghebbenden omtrent het zonneveld actief bijgedragen en haar steun aan het project betuigd. In tegenstelling tot hetgeen de provincie aanvoert, is de ligging van het zonnepark niet nabij Zuid-Hollands Landschap maar behoren de naastgelegen gronden tot landgoed Klein Leeuwenhorst (waartoe Nieuw Leeuwenhorst behoorde tot de jaren 1950), initiatiefnemer van het project. De kritiek op de omvang noch effecten van de vermeende functieverandering worden niet nader belicht door de provincie. Daar in plaats van gras maaien, het gras gegeten zal worden door schapen waarbij tevens duurzame energie opgewekt kan worden op het beoogde land, is de gemeente van mening dat de veronderstelde functieverandering billijk is. De gemeente heeft met initiatiefnemer een anterieure overeenkomst gesloten waarin de volgende doelstellingen zijn opgenomen: 1. Meervoudig ruimtegebruik; 2. Instandhouding/verbetering van de natuurwaarden binnen het projectgebied, het vergroten van de biodiversiteit en het in stand houden van de bodemkwaliteit	Geen wijzigingen

Appel-lant	Zienswijze	Reactie gemeente	Gevolgen voor het bestemmingsplan
	locatie, past de realisering van het zonnepark Leeuwenhorsterhoek niet binnen deze kaders.	3. Voorzien van Landgoed Leeuwenhorst in eigen duurzame energiebehoefte en 4. Educatie. Om deze doelstellingen te kunnen realiseren is anterior afgesproken dat initiatiefnemer een projectplan opstelt waarin onder ander beschreven wordt hoe monitoring plaats vindt, op welke wijze tussentijds geëvalueerd wordt, en hoe verslaglegging aan de gemeente plaats vindt. De gemeente Noordwijk heeft zich ten doel gesteld om samen met de andere belanghebbenden in het Holland Rijnland Energieakkoord 250 ha ter beschikking te stellen voor duurzame energie opwekking uit zon in 2025. Hoewel met 2 ha dit project slechts een kleine stap is in de opgave van dit Akkoord, ondersteunt de gemeente de doelstelling van dit project om 700 huishoudens in hun jaarlijkse energie behoefte te voorzien uit duurzame en lokale bronnen.	
3.	Zienswijze vereniging Dorpsbehoud		
	Vereniging Dorpsbehoud geeft aan dat het zonneveld wordt aangelegd op veenweide, die met de aanleg verloren zal gaan.	De realisatie van het zonnepark wijzigt de bestemming 'waardevolle grasland' niet. In de anterieure overeenkomst zijn een aantal doelstellingen opgenomen, zoals de instandhouding en verbetering van de bestaande natuurwaarden binnen het projectgebied en dan vooral met name het vergroten van de biodiversiteit en het in stand houden van de bodemkwaliteit. Om deze doelstellingen te kunnen realiseren is anterior afgesproken dat initiatiefnemer een projectplan opstelt waarin onder ander beschreven wordt hoe monitoring plaats vindt, op welke wijze tussentijds geëvalueerd wordt, en hoe verslaglegging aan de gemeente plaats vindt. Het betreft hier een pilot waarin ook Wageningen Universiteit en Research (WUR) gevraagd is of zij geïnteresseerd zijn in het	

Appel-lant	Zienswijze	Reactie gemeente	Gevolgen voor het bestemmingsplan
		doen van onderzoek naar de verhoging van de bestaande natuurwaarden. Hiervoor is een nulmeting en een meerjarig onderzoek naar de ontwikkeling van de natuur nodig. Het instituut WUR heeft interesse om haar medewerking te verlenen aan de voorbereiding van de onderzoekspilot. Zij heeft expertise en ervaring met onderzoek naar natuurinclusieve duurzame energieopwekking.	
	Gras legt CO2 vast en helpt dus daarmee ook de opwarming van de aarde tegen te gaan.	Er is geen onderzoek bekend dat aangeeft dat gras CO2 opslaat, noch dat het de opwarming van de aarde tegen gaat. Daarnaast zal het gras niet van het terrein verwijderd worden, en kan het die functie/doel behouden.	
	Het plaatsen van zon op daken heeft de voorkeur van de Vereniging Dorpsbehoud.	De gemeente onderschrijft de voorkeur van de Vereniging Dorpsbehoud voor zonnepanelen op daken en zal zich daar ook onverminderd voor inspannen. Echter, de gemeente is zich ook bewust van het feit dat met alleen het realiseren van zonnepanelen op daken onvoldoende invulling kan worden gegeven aan het Holland Rijnland Energieakkoord, en de nog vast te stellen RES.	

3. Ambtshalve wijzigingen en wijzigingen n.a.v. reacties

Er zijn op dit moment geen aanpassing voor de het vast te stellen aanvraag omgevingsvergunning (1ste fase)